

Rachunek od Państwa za 2016 rok – zobacz, na co państwo wydaje Twoje podatki!

28 kwietnia 2017 r. zaprezentowaliśmy „Rachunek od Państwa za 2016 r.”, który przystępnie pokazuje strukturę wydatków naszego państwa. Kolejna, szósta edycja akcji, jak co roku zorganizowana została tuż przed końcowym terminem rozliczenia PIT. Pracownicy i wolontariusze FOR obecni byli pod Pierwszym Urzędem Skarbowym w Warszawie, gdzie informowali przechodniów o stanie finansów państwa, rozdając wydrukowane rachunki oraz odpowiadając na nurtujące pytania.

Państwo wydaje coraz więcej.

Forum Obywatelskiego Rozwoju od 6 lat analizuje wydatki publiczne przedstawiając je w przystępnej formie w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski. Tak przedstawione dane, można znacznie łatwiej odnieść do naszych zarobków i wydatków.

Z badania zrealizowanego na zlecenie FOR¹, w kwietniu 2016 roku, wynika, że ponad 95% Polaków nie wie, jakiej wielkości są wydatki państwa, a zdecydowana większość nie zna również ich struktury.

Tylko 4% osób poprawnie wskazało wielkość wydatków państwa, 65% w ogóle nie udzieliło odpowiedzi, a 27% sądziło, że wydatki państwa są dwukrotnie niższe niż w rzeczywistości. Ponad jedna czwarta ankietowanych uważa, że wydatki na administrację są największą częścią państwa, podczas gdy w rzeczywistości stanowią one tylko 5%, niemal 6 razy mniej niż emerytury i renty, które z kolei stanowią największy wydatek państwa.

W 2016 roku „Rachunek od Państwa” na jednego mieszkańca wyniósł 20 214 zł i był o 2 196 zł wyższy niż 6 lat temu.

Niska świadomość Polaków o wydatkach publicznych ma poważne konsekwencje dla życia politycznego i gospodarczego kraju, zwłaszcza przy okazji wyboru władz – np. brak wiedzy o tym jak dużo wydajemy na renty i emerytury sprawia, że nie ma powszechnej krytyki dalszego zwiększania tych wydatków (np. poprzez obniżanie wieku emerytalnego czy wprowadzenie 13-stej emerytury). Z kolei wiara, że tak wiele wydajemy na administrację sprawia, że wyborcy ulegają złudnym hasłom, że kosztowne obietnice polityków mogą być sfinansowane z obniżenia kosztów działania administracji.

---

¹ Na zlecenie FOR Kantar TNS przeprowadziło badanie ankietowe na reprezentatywnej grupie Polaków pytając ich o wielkość wydatków publicznych, ich strukturę oraz wysokość podatków.

W 2011 roku, kiedy przygotowywaliśmy pierwszą edycję „Rachunku od Państwa”, wydatki publiczne w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiły 18 018 zł².

Część wzrostu (ponad 820 zł) wynika z rosnących cen, jednak większość (prawie 1400 zł) to realny wzrost wydatków. Pozytywna jest jednak tendencja stopniowego spadku wielkości wydatków publicznych do PKB – w 2011 roku wynosiły 43,8% PKB, a w 2016 roku 41,2% PKB, choć niestety w 2016 roku był to wynik spadku publicznych inwestycji.

Na co rządzący wydają najwięcej?

Emerytury i renty, edukacja oraz służba zdrowia łącznie odpowiadają za ponad połowę wydatków państwa. W 2016 roku największe pozycje w rachunku (w przeliczeniu na jednego mieszkańca) to:

- Emerytury i renty - 6345 zł
- Edukacja - 2365 zł
- Opieka zdrowotna - 2207 zł
- Pomoc społeczna - 1676 zł (w tym 448 zł programu Rodzina 500+)
- Transport - 1638 zł
- Wojsko, policja, więzienia, sądy - 1407 zł
- Administracja - 1072 zł
- Odsetki od długu publicznego - 818 zł

Największe zmiany w stosunku do lat poprzednich spowodowały wprowadzenie programu Rodzina 500+, spadek kosztów obsługi długu oraz przeszacowanie wydatków na transport.

Program Rodzina 500+ został wprowadzony w kwietniu 2016 roku i dopiero w 2017 roku będzie w pełni widoczny w „Rachunku od Państwa”. Wydatki na transport najpewniej są przeszacowane – w momencie tworzenia „Rachunku od Państwa” nie są jeszcze znane wszystkie sprawozdania instytucji publicznych, ale dostępne dane wskazują, że plany inwestycyjne nie zostały w pełni wykonane. Koszty obsługi długu spadają od 2013 roku, co wynika przede wszystkim ze skoku na OFE – skok na OFE wymaga rozwinięcia w 2014 roku oraz niskich stóp procentowych w światowej gospodarce.

Wydatki państwa to nie tylko wydatki budżetu państwa, ale także samorządów, NFZ, FUS zarządzanego przez ZUS, KRUS i wielu innych podmiotów.

Choć zdecydowana większość wydatków publicznych przypada na kilka wymienionych powyżej instytucji, to należy pamiętać, że cały sektor finansów publicznych obejmuje ponad 61 tysięcy rozmaitych instytucji. Poza wymienionymi należą do niego liczne szkoły, uczelnie, szpitale, ale także podmioty takie jak np. zarządy cmentarzy komunalnych, parki miejskie, studia filmowe „TOR”, „ZEBRA”, „KADR”. Ze względu na niemożność pozyskania danych dla wszystkich 61 tysięcy podmiotów oraz skorygowania przepływów między nimi rachunek od państwa zawiera pozycję bilansującą „Inne”.

---

² Wartość podana zgodnie ze zaktualizowaną metodologią.

„Rachunek od Państwa” przedstawia wydatki państwa w przeliczeniu na przeciętnego obywatela celowo w bardzo dużym uproszczeniu.

Ilość płaconych przez konkretną osobę podatków i składek zależy od tego ile ona zarabia i co kupuje.

Na przygotowanej przez FOR stronie SprawdzPodatki.pl każdy może sprawdzić ile podatków i składek jest w płacy o dowolnej wysokości. Podając dodatkowo szacunkową wielkość zakupów, każdy może otrzymać swój własny, zindywidualizowany rachunek od państwa.

Wiedza na temat struktury i wielkości wydatków państwa jest niezbędna, ponieważ jej brak uniemożliwia Polakom ocenę i kontrolę nieodpowiedzialnych obietnic polityków.

Zmiana w metodologii i aktualizacja poprzednich Rachunków od Państwa

Aktualizacja Rachunku od Państwa związana jest z publikacją ostatecznych danych o wydatkach: Ministerstwa Finansów, Samorządów, NFZ, ZUS, GUS oraz ze zmianami metodologicznymi. Rachunki od Państwa powstają w kwietniu, kiedy część instytucji wchodzących w skład sektora finansów publicznych nie opublikowała jeszcze ostatecznych sprawozdań finansowych. Dlatego dane, które publikujemy w kwietniu częściowo opierają się o prognozy finansowe, które nie zawsze są wykonywane.

W aktualizacji Rachunków od Państwa za lata 2011-2015 dane szacunkowe zastąpiliśmy danymi o faktycznym wykonaniu budżetów poszczególnych jednostek. Zmiany metodologii mają dwojaki charakter - po pierwsze metodologia rachunków narodowych, będąca punktem wyjścia do obliczania Rachunku od Państwa została zmieniona przez Eurostat z ESA95 na ESA2010. Po drugie w trakcie 6-letnich prac nad Rachunkiem od Państwa dopracowaliśmy strukturę opisywanych pozycji tak, by była czytelniejsza. Przy aktualizacji zastosowaliśmy strukturę z ostatniej edycji do wszystkich poprzednich.